

कृषि द्वै-मासिक

सम्पादक मण्डल

संरक्षक

श्री नाथु प्रसाद चौधरी

प्रधान सम्पादक

श्री ख्याम शर्मा पौडेल

सम्पादक

निलकण्ठ पोखरेल

ग्राफिक डिजाइन

श्री ध्रुव गजुरेल

फोटो

श्री अनुप शर्मा पौडेल

श्री देव राज गौली

छपाइ/वितरण

श्री कपिल सुवेदी

श्री शम्भु थापा

श्री लोक वहादुर लिम्बु

सम्पादकीय

फागुन चैत्र महिना पहाडी क्षेत्रका पाखोवारीमा मकै खेती र सिंचित क्षेत्रमा चैते धान लगाउने समय हो भने तराई क्षेत्रमा हिउँदे बालीहरू गहुँ, मसुरो चना आदि थन्क्याउने साथै बसन्ते मकै र चैते धान रोप्ने वेला हो । धान मकै जस्ता बालीहरू लगाउँदा बीउको जात त्यसकोगुणतर र लगाउने समयमा हुन सक्ने मौसमी प्रतिकूलतामा निकै ध्यान पुऱ्याउनु पर्ने तराई क्षेत्रमा लगाएको हिउँदे मकैमा देखिएको घोगा नलाग्ने समस्याले कृषक र कृषि प्राविधिकहरूलाई पाठ पढाएको छ ।

यस वर्ष तराईका सर्लाही, रौतहट, वारा र नवलपरासी जिल्लामा लगाएको हिउँदे मकैमा चारपाँच वटा घोगा लागे पनि घोगामा मकैको दान भने लाग्न सकेन र यसबाट कृषकहरूले एक डेढ अरब रुपियाँको नोक्सानी सहनु पर्‍यो । हाइब्रिड मकै कार्तिक महिनामा लगाउँदा यो समस्या बढी देखा पर्‍यो । कृषि बैज्ञानिक र कृषि विज्ञहरूको खेतवारी तथा बाली निरिक्षण अध्ययन र त्यस क्षेत्रको चार पाँच महिनाको तापक्रमको अध्ययनबाट मकै दान नलाग्नुमा मुख्य रूपमा १० डिग्री सेल्सियस भन्दा कम तापक्रमले गर्दा भाले फूल राम्रोसंग फुल्न नसक्नु मुख्य रूपमा र हाइब्रिड जातको प्रयोग जिम्मेवार भएको देखिएको छ ।

यो समस्या सिर्जना हुनुमा कृषक र कृषि प्राविधिकहरू सबै नै जिम्मेवार हुन नसकेको देखियो । नेपालमा मकै बालीमा अहिलेसम्म भएका कृषि अनुसन्धान कार्यले तराई क्षेत्रमा कार्तिक-मसिर महिनामा मकै रोप्न सिफारिस गरेको छैन र मकैबाली विशेषत गरी मौसममा खेती गरिने बाली हो । यसका साथै अन्नबालीका हाइब्रिड जातहरू तापक्रम प्रति बढी नै संवेदनशील हुन्छन् । धानको हाइब्रिड जातको फूल फुल्ने बेलामा ३५ डिग्री सेन्टिग्रेड भन्दा बढी तापक्रम भएमा र मकैमा १० डिग्री सेन्टिग्रेड भन्दा कम तापक्रम भएमा दाना नलाग्ने समस्या हुन्छ । यो कुरा कृषि प्राविधिकहरूले कृषकहरूलाई राम्रोसंग बुझाउन नसकेको देखियो । त्यसै गरि बर्षादेखि खेती गर्दै आएका कृषकहरूले पनि मकै रोप्ने उचित समयको छनोट गर्न नसकेको र प्राविधिकहरूसंग परामर्श नगरेको देखियो ।

✧ यस अङ्कमा ✧

वर्ष ४६ फाल्गुण-चैत्र २०६६, अङ्क-६

बजारमा तरकारी खेती प्रविधि.....	१
	पदम बहादुर सुवेदी
च्याउ खेतीको परिचय तथा महत्व.....	२
	सुजन अंगाई
रजनीगन्धा (द्यूवरोज) फूल खेती.....	१२
	महेन्द्रराज कौडाल
जलवायु परिवर्तन, बायोडिजेल र सजिवन.....	१६
	सन्तोष अधिकारी
कसुरा फार्महरूमा अपनाउनु पर्ने जैविक सुरक्षाका उपायहरू.....	१९
	डा. करुणा शर्मा
ठूलो कीरापालन र यसको व्यवस्थापन.....	२१
	कृष्ण बहादुर श्रेष्ठ
कृषि बजार तथा व्यवस्थित कृषि बजारका क्रियाकलापहरू.....	२८
	डा. विष्णु दत्त अवस्थी
पहाडको बेसीटारमा मुङ्ग खेती प्रविधि.....	३०
	रामजी खड्का
बढ्दो वातावरणीय विनाश र खाद्य संकट.....	३४
	राजेशमान के. सी.
जे.टि.ए.र बूढी आमा धानबालीमा कठोरपात नियन्त्रण.....	३६
	देवराज गौली